

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології



О.В. Пономаренко
(ініціали та прізвище)

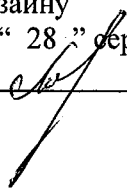
2019


Рисунок

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра
спеціальності 022 - «Дизайн»
освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»

Укладач: Бережний І.В. - ст. викладач, Гресік І.С. – заслужений художник України,
Ращевська А. А. - викладач

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри акторської
майстерності та дизайну
Протокол № 1 від “ 28 ” серпня 2019 р.
Завідувач кафедри  Г.В.Локарева

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету  І.В. Козич

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02-«Культура і мистецтво»	нормативна	
		Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки	
Розділів – 4	Спеціальність 022 - «Дизайн»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180		2 -й	-
		Лекції	
		-	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4		Лабораторні	
	Освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»	86 год.	год.
		Самостійна робота	
		94 год.	год.
	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Вид підсумкового контролю: 3 семестр – екзамен 4 семестр - екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем графічної майстерності на основі поступового вивчення теоретичних основ образотворчої грамоти, формування умінь та навичок реалістичного зображення, розвиток зорової пам'яті та уяви, що сприяє активному процесу естетичного сприймання навколишнього світу та відтворення у процесі самостійного рішення завдань художньої діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Рисунок» є: засвоєння, удосконалення знань, умінь і навичок в образотворчому мистецтві, розвивати зорової пам'яті, що сприяє процесу естетичного сприйняття оточуючого світу; вироблення умінь відтворювання реалістичного зображення об'єктів живої і неживої природи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- виразні засоби оригінальної графіки та її види;
- закони повітряної і лінійної перспективи;
- основні прийоми роботи з графічними матеріалами;

- володіти основними термінами і поняттями за змістом навчальної програми.

вміти:

- застосовувати на практиці знання уміння і навички отримані в процесі навчання.
- вільно володіти основними прийомами роботи з різними графічними матеріалами;
- аналізувати твори мистецтв;
- творчо підходити до виконання графічних завдань.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- здатність володіти рисунком, уміння використовувати рисунки в практиці складання композиції і переробка їх у напрямку проектування будь-якого об'єкта, мати навички лінійно-конструктивної побудови й розуміти принципи вибору техніки виконання конкретного рисунка;
- володіння інформацією про основні мистецтвознавчі категорії, закономірності історичного розвитку універсальних художніх систем в історії культури і мистецтва; здатність до аналізу художніх творів у контексті культури різних епох і народів;
- володіння основами академічного живопису та рисунку, прийомами роботи з кольором і колірними композиціями;
- здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, (спеціального) академічного рисунка та живопису (за спеціалізаціями);
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна програма дисципліни «Рисунок» тісно пов'язана з такими дисциплінами: «Композиція», «Скульптура, пластична анатомія».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Рисунок натюрморту м'якими матеріалами, гіпсові моделі частин обличчя людини.

Тема 1. Натюрморт на передачу тональних співвідношень

Виконання натюрморту на передачу тональних співвідношень, об'єму, простору. Реалістичне зображення матеріальності предметів і драперії. (м'який матеріал – вугілля, пастель, сангіна).

Тема 2. Гіпсова модель губ людини

Особливості створення рисунку гіпсової моделі губ людини: правила лінійної та повітряної перспективи, пропорції, матеріальність, передача об'єму і простору, елементи освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-3, папір, простий олівець.

Тема 3. Гіпсова модель ока

Виконання рисунку гіпсової моделі ока людини, правила лінійної та повітряної перспективи, пропорції, матеріальності, передача об'єму і простору, елементи освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-3, папір, простий олівець.

Тема 4. Гіпсова модель носа

Особливості створення рисунку гіпсової моделі носа людини, правила лінійної та повітряної перспективи, пропорції, матеріальність, передача об'єму і простору, елементи освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-3, папір, простий олівець.

Тема 5. Гіпсова модель вуха

Виконання рисунку гіпсової моделі вуха людини, правила лінійної та повітряної перспективи, пропорції, матеріальність, передача об'єму і простору, елементів освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-3, папір, простий олівець.

Розділ 2. Навчальний лінійно-конструктивний рисунок черепа людини. Голова людини.

Тема 6. Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в профіль

Виконання лінійно-конструктивного рисунку черепа людини в профіль. Відтворити пропорційні співвідношення, об'єм, лінійну і повітряну перспективи, простір. Формат А-2, папір, простий олівець.

Тема 7. Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в фас

Особливості виконання лінійно-конструктивного рисунку черепа людини в фас. Відтворення пропорційних співвідношень, об'єму, лінійної і повітряної перспективи, простору. Формат А-2, папір, простий олівець.

Тема 8. Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в $\frac{3}{4}$

Виконання лінійно-конструктивного рисунку черепа людини в $\frac{3}{4}$. Відтворення пропорційних співвідношень, об'єму, лінійної і повітряної перспективи, простору. Формат А-2, папір, простий олівець.

Тема 9. Рисунок гіпсової моделі голови людини (обрубковка)

Особливості створення рисунку гіпсової голови людини. Пропорційні співвідношення, об'єм, лінійна і повітряна перспектива, положення у просторі, елементи освітлення, матеріальність гіпсу. Формат А-2, папір, простий олівець.

Тема 10. Начерки постаті людини з натури

Вправи на виконання лінійних начерків фігури людини в статиці і динаміці, пропорції і характер натури. Формат А-4, простий олівець, 10 шт.

Розділ 3. Академічний рисунок м'язів голови людини, гіпсової голови

Тема 11. Рисунок гіпсової голови людини без шкіри

Виконання рисунку гіпсової моделі голови людини без шкіри пропорції, матеріальність гіпсу, повітряна та лінійна перспективи. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-2, папір, простий олівець.

Тема 12. Рисунок гіпсової голови людини в фас

Особливості створення рисунку гіпсової голови людини в фас, дотримання пропорцій, лінійної і повітряної перспективи. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-2, папір, простий олівець.

Розділ 4. Академічний рисунок гіпсової голови людини

Тема 13. Рисунок гіпсової голови людини в профіль

Виконання рисунку гіпсової голови людини в профіль, пропорції, лінійна і повітряна перспективи. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-2, папір, простий олівець.

Тема 14. Рисунок гіпсової голови людини в 3/4.

Особливості створення рисунку гіпсової голови людини в $\frac{3}{4}$, пропорції, лінійна і повітряна перспектива. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення. Формат А-2, папір, простий олівець.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	лабораторні	сам. роб.		л	сем./пр./ лаб. (обрати вид занять відповідно до навчального плану)	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1. Рисунок натюрморту м'якими матеріалами, гіпсові моделі частин обличчя людини.								
Тема 1. Натюрморт на передачу тональних співвідношень	8		4	4				
Тема 2. Гіпсова модель губ людини.	10		4	6				
Тема 3. Гіпсова модель ока.	10		4	6				
Тема 4. Гіпсова модель носа.	10		4	6				
Тема 5. Гіпсова модель вуха.	10		4	6				
Разом за розділом 1	48		20	28				
Розділ 2. Навчальний лінійно-конструктивний рисунок черепа людини. Голова людини.								
Тема 6. Лінійно- конструктивн ий рисунок черепа людини в профіль.	8		4	4				
Тема 7. Лінійно- конструктивн ий рисунок черепа людини в фас.	8		4	4				

Тема 8. Лінійно- конструктивн ий рисунок черепа людини в ¾.	8		4	4				
Тема 9. Рисунок гіпсової моделі голови людини (обрубковка).	14		8	6				
Тема 10. Начерки постаті людини з натури.	4		2	2				
Разом за розділом 2	42		22	20				
Усього годин	90		42	48				

Розділ 3. Рисунок м'язів голови людини. Маска.

Тема 11. Рисунок гіпсової голови людини без шкіри.	24		12	12				
Тема 12. Рисунок гіпсової голови людини в фас	24		12	12				
Разом за розділом 3	48		24	24				
Усього годин	48		24	24				

Розділ 4. Рисунок голови людини.

Тема 13. Рисунок гіпсової голови людини в профіль.	22		10	12				
Тема 14. Рисунок гіпсової голови людини в 3/4.	20		10	10				
Разом за	42		20	22				

розділом 4								
Усього годин	90		44	46				

5. Теми лабораторних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Натюрморт на передачу тональних співвідношень.	4
2	Гіпсова модель губ людини.	4
3	Гіпсова модель ока.	4
4	Гіпсова модель носа.	4
5	Гіпсова модель вуха.	4
6	Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в профіль.	4
7	Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в фас.	4
8	Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в 3/4.	4
9	Рисунок гіпсової моделі голови людини (обрубковка).	8
10	Начерки постаті людини з натури.	2
11	Рисунок гіпсової голови людини без шкіри.	12
12	Рисунок гіпсової голови людини в фас.	12
13	Рисунок гіпсової голови людини в профіль.	10
14	Рисунок гіпсової голови людини в 3/4.	10
Разом		86

6. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Натюрморт на передачу тональних співвідношень. А-3	4
2	Нарисувати губи людини. А-4, 10 шт.	6
3	Нарисувати очі людини. А-4, 10 шт.	6
4	Нарисувати ніс людини. А-4, 10 шт.	6
5	Нарисувати вухо людини. А-4, 10 шт.	6
6	Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в профіль. А-4, 3 шт.	4
7	Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в фас. А-4, 3 шт.	4
8	Лінійно-конструктивний рисунок черепа людини в 3/4. А-4, 3 шт.	4
9	Рисунок гіпсової моделі голови людини (обрубковка). А-4, 3 шт.	6
10	Начерки постаті людини з натури. А-4, 10 шт.	2
11	Рисунок гіпсової голови людини без шкіри. А-4, 3 шт.	12
12	Рисунок гіпсової голови людини в фас. А-4, 3 шт.	12
13	Рисунок гіпсової голови людини в профіль. А-4, 3 шт.	12
14	Рисунок гіпсової голови людини в 3/4. А-4, 2 шт.	10
Разом		94

7. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: *поточного* (перевірка виконання лабораторних робіт) та *підсумкового* (перевірка рівня засвоєння студентами матеріалу навчальної дисципліни).

Поточний контроль. Виконання лабораторних робіт здійснюють під час проведення лабораторних занять. Він має своєю метою перевірку рівня підготовленості студента. По завершенні роботи над лабораторним завданням, в кінці останнього лабораторного заняття з конкретної теми (постановки), у присутності студентів проводиться підсумковий критичний аналіз усього зробленого кожним із них. До уваги беруться: композиція, побудова, світлотіньове та тональне вирішення, рівень технічного виконання лабораторної роботи, вправне володіння зображувальним матеріалом. Відтак виставляються бали (оцінка) згідно з рівнем виконання напрацьованого матеріалу (оцінюються образно-художні характеристики, графічна майстерність).

Самостійна робота студента передбачає виконання практичних завдань (начерки, замальовки)

1 семестр

Поточний контроль 1					Поточний контроль 2					Екзамен	Сума
Лаб №1	Лаб. б. №2	Лаб. №3	Лаб. №4	Лаб. б. №5	Лаб. №6	Лаб. №7	Лаб. №8	Лаб. №9	Лаб. №10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100
30					30						

2 семестр

Поточний контроль 1		Поточний контроль 2		Екзамен	Сума
Лаб. №11	Лаб. №12	Лаб. №13	Лаб. №14		
15	15	15	15	40	100
30		30			

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю становить 60 балів за практичні вміння. Допуск до підсумкового контролю - 35 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю (екзамен) становить 40 балів. Термін виконання: згідно з графіком навчального процесу.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Лабораторн і заняття	Критерії оцінювання
1 семестр 6-5 балів Відмінно	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано працює над виконанням лабораторних занять, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань (самостійні заняття) під час здачі лабораторних робіт, рисунки, начерки, замальовки лабораторних та самостійних завдань виконані на високому рівні (вчасно). Лабораторної роботи у вигляді файлів завантажені на сайт системи Moodle ЗНУ.
2 семестр 15-13 балів Відмінно	
1 семестр 4 бали Добре	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його розкриває під час лабораторних занять, рисунки, начерки, замальовки лабораторних та самостійних завдань виконані з окремими несуттєвими неточностями та незначними помилками. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації. Лабораторної роботи у вигляді файлів завантажені на сайт системи Moodle ЗНУ (вчасно).
2 семестр 12-9 балів Добре	
1 семестр 3-2 бали Задовільно	В цілому володіє навчальним матеріалом розкриває його основний зміст під час лабораторних занять, але без глибокого всебічного аналізу, без використання необхідної літератури; рисунки, начерки, замальовки лабораторних та самостійних завдань виконані на задовільному рівні, з окремими суттєвими неточностями та помилками (вчасно).
2 семестр 8-3 Задовільно	
1 семестр 1 бал Незадовіл.	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває його під час лабораторних занять, рисунки, начерки, замальовки лабораторних та самостійних завдань виконані на незадовільному рівні, з суттєвими неточностями (вчасно).
2 семестр 2-1 бал Незадовіл.	
0 балів	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту лабораторних завдань. Не виконав жодного завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бриджмен Д. Б. Полное руководство по рисунку с натуры: более 1000 иллюстраций. 344 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011208.djvu>
2. Сенин В., Коваль О. Школа рисунка карандашом: Натюрморт, пейзаж, портрет. Харьков: Клуб Семейного Досуга, 2007. 90 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi17/0011904.djvu>
3. Кузин В. С. Рисунок. Наброски и зарисовки: учеб. пос. для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Издательский центр "Академия", 2004. 232 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011205.pdf>
4. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива. Москва: Изд-во Эксмо, 2004. 60 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi17/0011849.pdf>
5. Хогарт Б. Рисунок человека в движении. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. 176 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011209.pdf>

Додаткова:

1. Майстренко-Вакуленко Ю. В. Передумови і тенденції розвитку українського станкового рисунка (кінець XVII - початок XX століття): автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.05: захищ. 15.11.12. Київ, 2012. 20 с.
2. Сервер Ф. А. Рисунок для начинающих / пер. с нем. О. Асписовой. Москва: АСТ; Астрель, 2004. 175 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011207.djvu>
3. Додсон Б. Ключи к искусству рисунка. Минск: Попурри, 2000. 223 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011204.pdf>
4. Учебный рисунок в академии художеств / авт.-сост. Д.А. Сафаралиева. Москва: Изобразительное искусство, 1990. 138 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi51/0039423.pdf>
5. Викторов А. С. Рисунок ландшафта / А. С. Викторов. Москва: Мысль, 1986. 179 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронний каталог. Запорізького національного університету. URL: <http://library.znu.edu.ua/8080/library/DocSearchForm.jsessionid=ADD33780E72A544B8454D9DF98BF2BFE>
2. Бібліотечні ресурси під управлінням «УФД/Бібліотека». URL: <http://library.znu.edu.ua/8080/library/>

Погоджено

з навчальним відділом

О. В.

«16» вересня 2019 р.